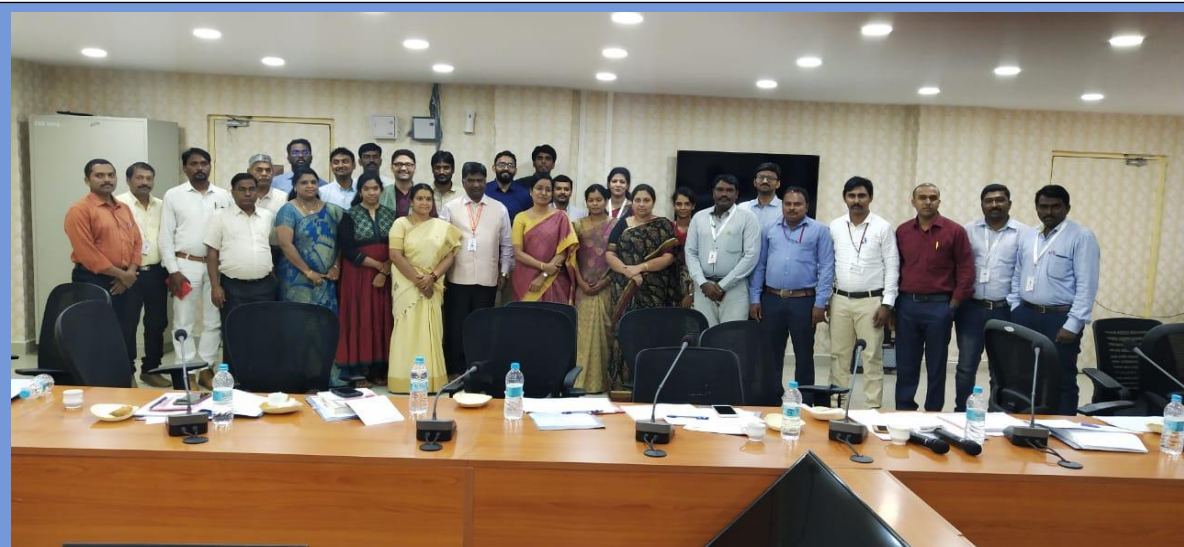

Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh

A report on
LIFE SKILLS AND CAREER GUIDANCE PROGRAM
For 9th & 10th Grade students from 5351 Schools

Implementation Partners

Contents

1. Abstract:	2
2. Background of project	2
3. Program objectives	3
4. Key Deliverables of the program	3
5. Implementation Process	4
5.1 Implementing partners	4
5.2 Module Preparation:	5
5.3 Model	6
5.4 Implementation	7
6. Reach of the program.....	17
7. Testimonials from Students.....	18
8. Testimonials from HMs/Teachers.....	19
9. Media Coverage	21
10. Key highlight and challenges	25
11. Conclusion.....	25

1. Abstract:

The present state of children in their adolescence age, their physical and mental transformations, influence of the digital era of social media on the behavioural aspects of government schools children and the high expectations of the peer in terms of career success coupled with ever changing dynamics in the employment opportunities, there is felt an acute need for supporting and facilitating students in becoming self-reliant for making right career choices related to their future careers (after 10th class) and also students need to equip themselves with requisite life skills to confidently face the various challenges which they may face.

A program on Life Skills and Career Guidance has been conceptualized by the Commissioner of School Education, A.P. for assisting the 9th and 10th class students, covering various topics related to Life Skills, Career Guidance and Self Assessments. A robust process has been followed to select the partners to develop the module and implement the project across Andhra Pradesh reaching out 7.5 Lakh+ children from 5,351 schools. The three partners selected are Nirmaan Organization (Lead Partner), iDream Career and CIPS – COIGN, who have significant relevant demonstrated experience.

The project has been successfully implemented in all the districts and reached 7.59 Lakhs children from 5,351 schools across Andhra Pradesh. The project has received excellent response from various stake holders and primarily from the Students and Teachers. Students in almost all the schools requested for such program on a periodical basis which would help them to inculcate the life skills and also equip themselves to choose most appropriate career for themselves. Several Head Masters (HM's) and the teachers have conveyed their appreciation towards the content of the program and have encouraged the students to take advantage of this program. Most of the HM's have opinion that, the program impact would be better if implemented it from the beginning of the academic year and continue it every year.

2. Background of project

The Secondary Education deals with adolescent students. These students are undergoing huge physical as well as emotional transformations. This is a critical age since peer pressure and peer expectations are high. This is the period when the students have to perform competitively as well as make some important career decisions related to their future careers and need timely guidance for the same. Since the students have to prepare for global challenges, the 21st century needs some specific Life Skills and Career Guidance support. There is a need to pay special attention to develop them to enable to reach their potential. Further, the risk of attraction to various addictions is very high in the adolescent age in the era of digital and social media, cyber security and hence behaviour needs to be addressed.

At this backdrop, to address the developmental needs and concerns of students at different stages of schooling, a professionally trained person, a counsellor or a teacher counsellor is required to work within and with the system. The purpose of life skills and career guidance services are to help each student develop as an individual in his/her own right to make choices and set goals on the basis of his/her strengths by attending to the special needs and requirements of students belonging to different social, economic and cultural backgrounds, hence, the Commissioner of School Education & Ex-Officio Project Director, Samagra Shiksha, Government of Andhra Pradesh launched life skills cum career guidance project with an aim to help the High School students studying in class 9th and 10th in taking effective transition from school to workforce and Higher Education.

3. Program objectives

- To initiate and deploy a sustained training and coaching programme for Personal Development and Career readiness for children and adolescents in schools.
- To enhance the confidence, leadership and communication skills of students.
- To improve critical thinking and problem solving capacities for youth through life skills.
- To instil professionalism, etiquette and people skills for adolescents as they prepare to enter the world of higher studies / work.
- To mentor, counsel and coach the students to harness a positive, growth mindset.
- To develop effective studying habits for better academic performance in schools.
- To explore personal potential and personality strengths and to assess basic competencies.
- To track career aspirations and aptitude for suitable and appropriate skill development and capacity building programmes post school.
- To create awareness of the varied work, career and livelihood vistas available to youth today.

4. Key Deliverables of the program

1. A 10 Hrs program to be designed for class IXth & Xth Class focussing on LIFE SKILLS and Career Counselling options in a very interactive way.
2. Quality Trainers Recruitment, Certification and Monitoring of trainers and District Coordinators.
3. Conduct Monthly review meetings and field visits to monitor the deliverables on ground by Project Coordinator.
4. Completion of all the Schools allocated along with students attendance on the principal feedback forms.

5. Delivering key life skills to students on Leadership Skills, Stress Management, communication skills, Time management and designing their career path based on their Strengths.
6. Creation of Web site on career portal for AP govt. Create log in and password for all the students who had been covered under this program.
7. Navigate all the students through the portal Login through career choices, colleges, Scholarships and Examination date. Stress more on navigating through the vocational education road map after 10th.
8. Submission of all related feedback forms from Principals, students and DEO to the RMSA department on timely manner.
9. Ensure the Psychometric test results reaches to all the respective school ID's and creation of admin login for each school and to the department for any future reference on the portal.
10. A Toll free HelpLine number to be implemented to provide for further support post the sessions. To be voluntarily implemented by Nirmaan Organization (one of the implementing organizations).

5. Implementation Process

To identify the partners to develop the module and implement, an EOI has been released from the CSE, Andhra Pradesh office. Overall 17 applications have been received, out of which 6 partners have been invited for the second round. The short listed organizations have to do a physical presentation to the Commissioner of School Education and team. Further all the shortlisted organizations have undergone an inspection at their offices and field locations by the CSE Office team and three partners have been selected namely Nirmaan Organization as the lead partner, iDream Career and CIPS (working in collaboration with COIGN).

5.1 Implementing partners

Below is the brief of the partners selected

1. **Nirmaan Organization (Lead Partner)** is a registered NGO started by the students of BITS Pilani in 2005 working in the areas of Education, Livelihoods and Social Leadership. From the past 14 years Nirmaan touched 9,00,000+ beneficiaries through vertical flagship programs and 20,00,000+ beneficiaries through horizontal impact programs with 150 full time employees and 500+ strong volunteer network, with 800+ Lakh(pa) worth of Social Impact through 7 Flagship Programs & Social Leadership Initiatives touching lives of Children, Women, Youth and Farmers from diverse social backgrounds across 6 States of India partnering with 35+ Corporate and Philanthropic partners.

2. iDream Career.com (iDC) is one of the largest unbiased career counselling venture working with 2.5 million students every year. iDC currently works with over 6700+ schools across India and the Middle East. It works with 12 state government (Delhi, Andhra Pradesh, Haryana, Karnataka and more), various international agencies (UNDP, UNICEF, Central square foundation & more), private schools, Navy schools, Sunbeam group, Apeejay group, Indian School Muscat, Kunskapsskolan, Orchid International group and more) & non-profit organizations (Magic Bus, Magic Foundation, McKinsey’s Generation, Hero group & more) in helping them establish effective career guidance solution for students

3. Centre for Innovations in Public Systems (CIPS) in partnership with COIGN Consultants Pvt. Ltd. (COIGN) is the third partner:

- CIPS was set up in 2010 with funding from Govt. of India at Administrative Staff College of India (ASCI), Hyderabad in terms of the recommendations of the 13th Finance Commission.
- CIPS has identified and prepared a database of innovative practices (practices in the Education sector, practices in the Health sector, practices in the e-Governance sector and practices in Urban Governance).
- CIPS has so far conducted 163 programmes at 51 different locations in 27 States/Union Territories.

5.2 Module Preparation:

A module has been developed in collaboration with all the three partners to leverage their strengths and also to make the module more robust. Further, the consultation services of legendary experts in the field of education and counselling have been taken. As in the process, people such as Dr. B.V. Pattabhiram, Psychiatrist and Student Counselor along with Prof. N. Upender Reddy, SCERT and Director RMSA have guided the team in preparation of the module. This module was prepared keeping in view of the timelines given and also the maximum knowledge to be imparted though this programme. Accordingly a module of 10 hours for 9th and 10th class has been planned for execution.

5.3 Model

Below is the snapshot of the module with the time for each topic.

STEP NO.	TOPIC	MODULE	DURATION (IN MINS) - 10 HRS
1	Introduction	Purpose & Importance of Career Guidance & Life skills Program	20
2	Baseline	Baseline Assessment	10
3	Self-Discovery	Self-discovery/Awareness of the student & Understanding Individual Competencies & SWOT Analysis	100
		Goal Setting: Career, Family, Community, Health	70
	Reflection		10
4	Career Awareness	Career Decision Making: How to choose a Career?	25
		Career Guidance & Orientation: Exposure to Vocational & Professional Careers	60
		Institutions & Entrance Exams	25
		Free Education & Scholarships & Competitions	25
		Awareness on Career Portals & Career Booklet & Toll-Free Number	45
	Reflection		10
5	Important Skills	Importance of Leadership & Communication Skills	60
		Time & Stress Management	40
6	MY COUNTRY MY CAREER: Mindset Shift of integrating Societal Development & Personal Career	Role Models	20
		Assignment: My Country & My Career	
		Name one problem in your village	
		How do you propose to solve the problem through your career & education?	
7	Monitoring & Assessments	Psychometric Counseling to students based on test results (How to read the career report?) + Group Counseling	60
8	End line	End line Assessment	20
		Minutes	600
		Hours	10

5.4 Implementation

After the preparation of the module and briefing to all the partners, the implementation partners have started the program with Recruitment / deputation of their staff, organizing Train the trainer programs at various locations and implementing the project on the ground across various districts. On the ground implementation in the schools has started from third week of December 2018 and continued till the end of the academic year. All the organizations have their monitoring mechanisms in place at the start of the program.

Training to the Trainers

ToT at SRC Kakinada & PARA Ravulapalem by CIPS- COIGN

Nirmaan 2nd ToT at Hyderabad for second batch of new 80-100 trainers from 5 districts (23rd to 25th Dec)

- a. Intensive 3-5 days Train the trainer workshops have been conducted to all the Trainers in various locations by all the partners.
- b. There have been several refreshers and mid project reviews and trainings
- c. Topics been covered are
  - i. Basics of Career Counselling.
  - ii. Dress Code and Behavioural Aspects to be a professional trainer.
  - iii. How to choose careers and how to guide students in making the choice.
  - iv. How to read the psychometric test results and how to infer from the report and guide students.
  - v. What Life Skills are all about?
  - vi. Modules on Time management, Stress management, Leadership Skills, Communication Skills, Man management Skills, Team Management been covered.
  - vii. Do's and Don'ts in this project
    - 1. No short cuts to be used in covering the project.
    - 2. No tampering of data or feedback from the schools.
    - 3. Behavioural aspects to be taken care by the Trainers when handling kids, especially the girl child.
    - 4. How to say NO to any unethical practices on ground if any, how to deal with it.

Project Launch

The state CSE team, District collectors, education department officials of all the districts have been actively involved in the projects. Several senior officials have launched the project in various districts.

Inauguration in Krishna District with the Director, RMSA and the DEO.

Inauguration in Kurnool district with Honourable District Collector, and the DEO.

Life Skills and Career Guidance Book Inauguration by District Collector, Vijaynagaram with Nirmaan team

Implementation in schools

All the implementing organizations have been given 3-5 districts based on their strengths. Nirmaan Organization has been allotted Ananthapur, Kadapa, Krishna, Kurnool and Vijaynagaram districts, CIPS has been allotted Srikakulam, Visakhapatnam and East Godavari districts and iDream Career has been allotted West Godavari, Guntur, Prakasam, Nellore and Chittoor districts. Each of the partners has recruited teams based on the number of schools in their districts.

About 400+ trainers have been recruited overall by all the three partners and about 30+ senior resource persons from all these organizations have been part of the project. All the partners have a project director, driving the overall project from their organization and each district has a district coordinator followed by senior trainers and Trainers. In some organizations, a Regional Divisional coordinator has also been appointed for operational efficiencies.

There were several challenges in terms of transport to interior places, the cyclone effect in December 2018 in Andhra Pradesh but all the organizations ensured they reached out to every school before the academic year ended. A psychometric test has also been carried out to all the 9th grade students across Andhra Pradesh. In several schools, teachers were also involved during the workshops to the students. There were a few sessions where parents were also involved and had a special orientation to those parents. Overall the partners involved various stakeholders to make the project successful.

Below is the pictorial representation of various modules covered in the workshop

1. Session starting with Ice Breakers

2. Students filling the baseline assessment to capture their current knowledge levels

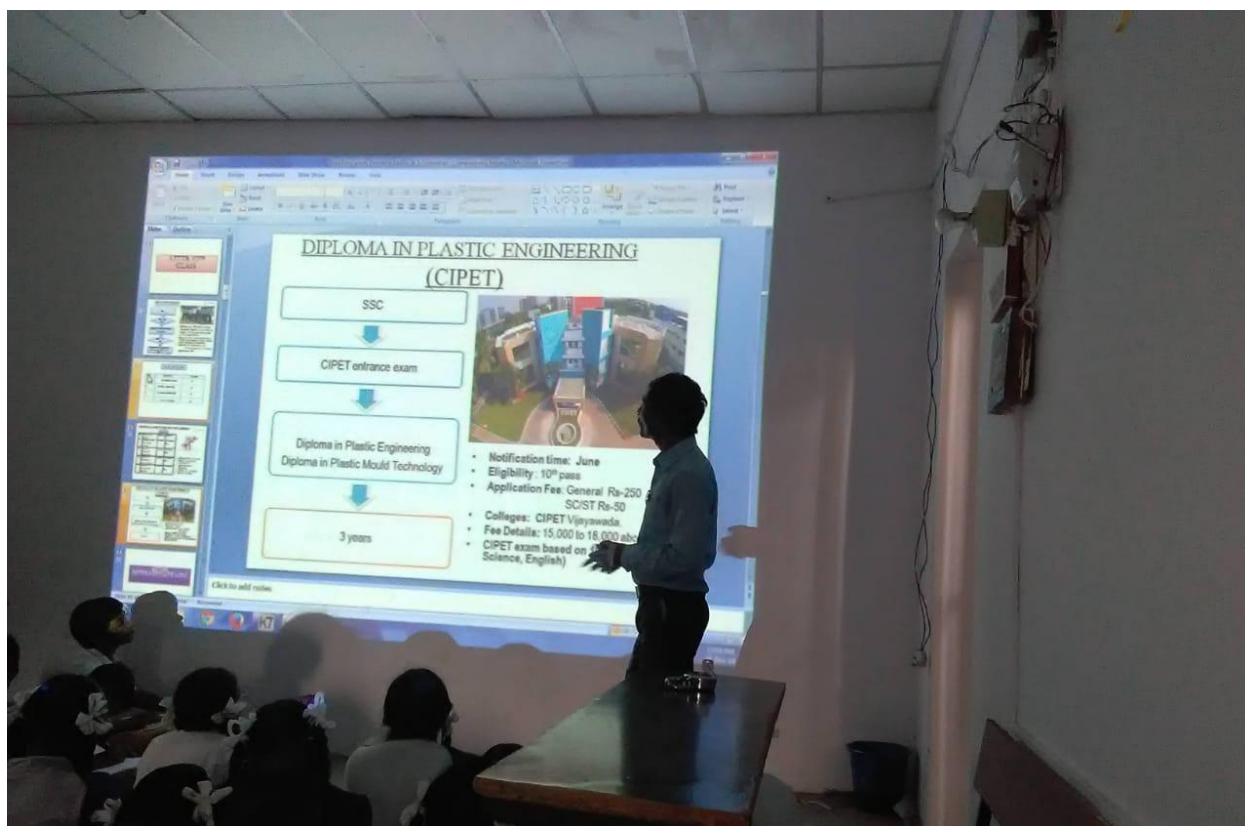
3. Self reflection meditative activities as a part of Self Discovery and goal setting in four areas (Career, Family, Health and Community)

4. Students presenting their group discussions to entire class

5. Introduction of various types of Career Opportunities and the paths to reach there

6. Sharing about other important skills – Leadership, Time management and Stress management

7. Some more energizers during the sessions

8. Introduction to the Toll Free HelpLine and the Web portal for further queries to students

9. Group picture 1

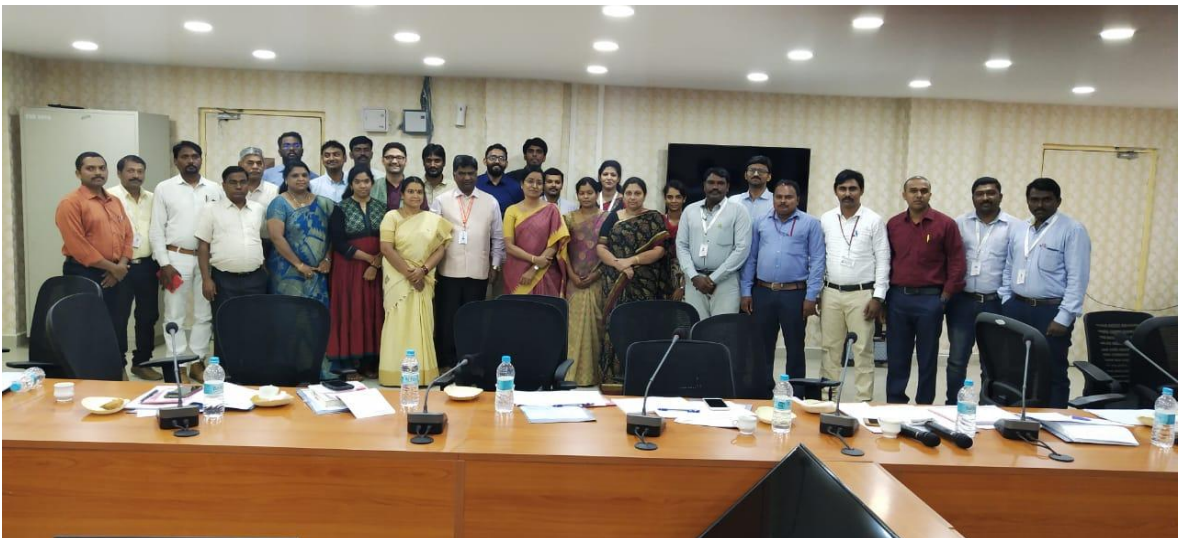

10. Group Picture 2

Review Mechanism

- All the partners have their review mechanism in place through various methods such as whatsapp, daily Scrums, Mobile app updates etc., depending on the organizations.
- Further, the key leadership teams in the organization have also made multiple visits to the implementing locations
- The team from CSE Office and the district officials have made random surprise visits to the schools where program was happening.

Mid project review by Commissioner of School Education with all the partners

Sudden inspection by SMSA officials in Kadapa District

Review visit by Ms.Anuradha, CSE office to Model Schools of Marupalli & Satiwada of Vizianagaram District

Update of the progress about the work to Director, RMSA

6. Reach of the program

The program is very successful as 7.59 Lakh students from about 5,351 schools have got benefitted. Below are the statistics.

District	No. of Schools	No. of Students		
		9th	10th	Total
Ananthapur	499	35713	33893	69606
Kadapa	305	19826	18416	38242
Krishna	351	25263	23421	48684
Kurnool	454	37010	33489	70499
Vizianagaram	340	23777	23280	47057
Srikakulam	409	28598	28224	56822
Visakhapatnam	431	31719	30624	62343
East Godavari	585	47114	45055	92169
West Godavari	415	33036	30036	63072
Guntur	376	29205	26437	55642
Prakasam	379	25345	22904	48249
Nellore	315	21354	19348	40702
Chittoor	492	34169	32705	66874
Total AP	5351	392129	367832	759961

7. Testimonials from Students

Letter for motivational class
 from 10thA (English)(H)

మాకు ఈ Motivational class చాలా useful గా ఉంది. రెగ్యులర్ న్యూస్ పేపర్, యూట్యూబ్, నెట్లు చాలా చదివారు. గుడి మా కై చదువులపై చాలా ఆసక్తి, ఎంతో ఇబ్బందిగా ఉంది. జీవితంలో goal ఎలా పెట్టాలో, ఆ గురి నీ ఎలా reach చెప్పాలి నేర్పారు. 10th ఊరుబాట మీకు మీ బోయాలో (అ) మాకు బాగా రిస్కొంది. Life skills చాలా నేర్పించారు.

thank you sir, madam.

Head Mistress
 Z.P. Girls High School
 DUGGIRALA - 522 330
 Guntur Dist.

జీవితంలో ఎలా ఉండాలి నేర్పించారు.

13) About trainer:- మాకు Murali sir బాగా చెప్పారు. ఆ సార్ లife skill గురించి మాకు ఎంతో బాగా వివరించి చెప్పారు. మాకు బోయి క్లబ్బు ఏర్పాటు కథలతో వట్టిబాటు. Life skill తర్రు ఏమో అనుకుంది మాకు రాసి ముచ్చిత సరియి కథలతో వట్టి బారు. మాకు Career ని ఎలా ఎలా కొరెషాలరీ అని కూడా చెప్పారు. Career ని ఎవరో చెప్పి ఎందుకోకావడం మనమే స్వతంత్రంగా స్టడీస్ తీవ్రదాల ఆని చెప్పారు. సార్ చెప్పింది దినం సేనం జీవితంలో వ్యవహారిగా వస్త్రాని నమ్రకం కల్గింది.

* Thank you *

1. నేను ఈ క్లస్ వల్ల చాలా నేర్చుకున్నాను నేను వాణి జీ (Goal) పెట్టుకునే దాని లక్ష్యం ఆ గురి లేని దానిలా కష్టమే కాదు గుడ్డయ్యే పనుల ఫలితం ఉండాలి దేని ఉండాలి మన కళ్ళ మీద మనం నిలబడాలి మనకు చూసి వేరకరు సర్టి ఫికేషన్ గాని మేరకని మన ఎం సంస్కరి తీర్చుకోవాలి మనం ఒక లక్ష్యం పెట్టకపోయి ఎన్ని జాత కష్టాలు వచ్చిన ఆ లక్ష్యం తెలియజేయాలి. ఆలకలు దేని మన చూ ప్రతి మనం వాస్తవం కాని వాటిని దాటిని ఎదురుగా ఎక్కడా లక్ష్యం సాధించుం వల్ల ఆ మీరు అనుక, నమ్రకం అని వచ్చారు. ఉండాలి మన గ్రూప్ ఎంత ఉండాలి ఉన్నా వాటిని సాధించుం చూకోవాలి Weakness దేని ఎందుకా మనం బలమైనం వచ్చింది

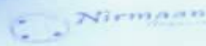
B.V. ...
 Z.P. GIRLS HIGH SCHOOL
 DUGGIRALA - 522 330
 Guntur Dist.

Name
 M. Bhagyalakshmi

This programme was very & good. it is very useful and helpful to my Career. it is a best programme to know about my Career. it is very helpful to me.

Thank you to implement this programme in my School
 M.Bhagyalakshmi

8. Testimonials from HMs/Teachers

Date: 08/01/19

From,
The Headmaster
School, Village, Mandal
Vizianagaram District, Andhra Pradesh

To,
Chief Functionary
Nirmaan Organization, Madhapur, Hyderabad - 500081

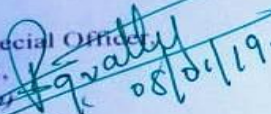
Dear Sir,
This is to certify that the **LIFE SKILLS & CAREER GUIDANCE WORKSHOP SESSION** has been conducted by Nirmaan Team for 81 number of students on Date: 08/01/19

I have provided my consent to your team to take photos and shoot videos of the students during or post the workshop for reporting purposes and for creating awareness about this program on a wider platform like TV, social media etc.

My school team and I pledge to introduce and/or continue activities like meditation, yoga, motivational sessions, guest talks etc. to take forward the learning from this workshop and ensure that students gain the maximum support for their future as envisioned by Andhra Pradesh Samagra Shiksha (RMSA).

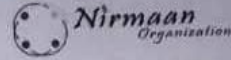
My advice/feedback for the Session:
The session was highly useful and is planned at the right moment. At least one session after every 3 months during an academic year will be beneficial to public exam going students.

Thank you for your support.

Sincerely,
C. Payravathi
(Name)
Head Master/Special Officer
AP Model School,
(Sign and Stamp) 08/01/19.

HM Contact number: 7032996539
PRINCIPAL
A.P. MODEL SCHOOL
ARTHANAPALEM
KOTHAVALASA
VIZIANAGARAM

From,
The Headmaster
School, Village, Mandal
Vijayanagara District, Andhra Pradesh

Date: 5.1.2019.

To,
Chief Functionary
Nirmaan Organization, Madhapur, Hyderabad – 500081

Dear Sir,

This is to certify that the **LIFE SKILLS & CAREER GUIDANCE WORKSHOP SESSION** has been conducted by Nirmaan Team for 2 number of students on Date: 5.1.2019.

I have provided my consent to your team to take photos and shoot videos of the students during or post the workshop for reporting purposes and for creating awareness about this program on a wider platform like TV, social media etc.

My school team and I pledge to introduce and/or continue activities like meditation, yoga, motivational sessions, guest talks etc. to take forward the learning from this workshop and ensure that students gain the maximum support for their future as envisioned by Andhra Pradesh Samagra Shiksha (RMSA).

My advice/feedback for the Session:

This program is so useful to our children to set their future goals and I have observed their confidence level and awareness to their society.

Thank you for your support.

Sincerely,

(Name)

[Signature]
Head Master/Special Officer,

School, HEDMIGRESS

(Sign and Stamp) Z.P.H. SCHOOL

NELIVADA

Bondapalli Mandal

HM Contact number: 9496973540

9. Media Coverage

'Life Skills-cum-Career Guidance' for school students launched

HANS NEWS SERVICE

Visakhapatnam: The parents of students studying in government schools will get a huge relief from deciding the right subject for their children in intermediate and the career as well. As part of an innovative approach to develop skills among students of government schools with broader approach, Andhra Pradesh School Education Department under Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan (RMSA) has introduced 'Life Skills-cum-Career Guidance' programme. The State government has roped in three knowledge partners to implement the programme across all government schools in Andhra Pradesh.

Career guidance and life skills sessions have been provided to all the Class X students of government schools and to share the outcome of tests and to make the parents aware about the career for their children, a 'Parents Counselling' session was organised by COIGN Consultants and CIPS (Centre for Innovation in Public Systems) here on Wednesday at Zilla Parishad High School Chandrapalem. The two consultancies are implementation partners of this project in Visakhapatnam, Srikakulam and East Godavari districts.

About 300 parents participated and were counselled about relieving exam stress on children, good food habits during exams and making children practically use life skills in

Former IFS officer and Advisor of CIPS Rama Lakshmi addressing the parents at ZPHS, Chandrapalem in Visakhapatnam on Wednesday.

► Under the programme, all the Class X students of government schools will get guidance over choosing right subject and career

► AP School Education Department under Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan introduced the programme

their daily life. Addressing the parents, former IFS officer and advisor of CIPS Rama Lakshmi said a total of seven hours of training would be provided to the students.

"Students will appear for a written test, called for psychometric test that is designed to check personality, mental ability, opinions and career suitable for some one. Then, the knowledge partners will develop a module and provide one to one counselling to students," Rama Lakshmi said.

Based on the output of analysis, three to four career options would

be provided and they could decide on a suitable career choice for themselves, she added.

"Earlier, students used to think about medicine or engineering as a career option. However, after being aware about the career opportunities, many of them have already decided to get into prospective sectors," she pointed out.

Project Research Associates of CIPS P Sri Vidya, Sanga Sindhoor Yadav, K Naga Jyothi, Project Assistants K Naga Jyothi and Project Director from COIGN K Seshu were present.

Counselling session for parents held

TIMES NEWS NETWORK

Visakhapatnam: As part of the life skills-cum-career guidance project, a parents counselling session was organised by the Centre for Innovations in Public Systems (CIPS) and COIGN Consultants Pvt Ltd in ZPH High School, Chandrapalem on Wednesday.

Speaking on the occasion, Rama Lakshmi, IFS (Retd), advisor, CIPS, said that a psychometric career assessment

will be conducted as a prelude to the programme. "Based on the results, a training module for enhancement of basic career competencies and life skills will be prepared and taught to the students. The prime objectives of the programme include, personality development and career readiness of the students," said Rama Lakshmi.

The district school education department has rolled out the life skills-cum-career guidance project in 431 high

schools of Visakhapatnam district. About 62,300 students of class IX and X will be covered under the initiative. The school education department has devised the initiative to help the students make their own career choices and acquire the needed life skills as they transition from schooling to higher education. The students will be exposed to various career choices during the training programme and suggested the most appropriate path.

విద్యార్థులకు జీవన నైపుణ్యంపై శిక్షణ

అభ్యంతరంలో అధ్యక్షులు ముందుగా విద్యార్థులకు జీవన నైపుణ్యంపై శిక్షణ తరగతులు నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా సంస్థ ప్రతినిధి మాజీ వైస్చాన్ల డి.ఎం.ఎ.లతో విద్యార్థులకు ఎందరినీ సంబంధించి ఎలా పనిచేయాలి, ఏమి రోజుల్లో ఎలా ఆలోచించాలి, సమస్యలు ఎదురైతే ఎలా ఎదుర్కోవాలి విద్యార్థులకు తెలియజేశారు. విద్యార్థులు వర్తమాన ముందర ఒక్కడికే లోనవుతుంటే ఉండేందుకు జీవన నైపుణ్య శిక్షణ తరగతులు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయని తెలిపారు. విద్యార్థులు క్రమశిక్షణ, పట్టుదతో విద్యను అభ్యసించి ఒక నిర్దిష్టమైన లక్ష్యంతో విద్యనభ్యసించి తమ ఉత్తమ అభివృద్ధిని అందుకుంటుంటే సేవోపాది తెలిపారు. కార్యక్రమంలో ప్రధానోపాధ్యాయులు చంద్రమౌళి సంస్థ సభ్యులు తీసుకొన్నారు.

మాజీవైస్చాన్ల ప్రధానోపాధ్యాయులు చంద్రమౌళి సాని జి.ఎ. సరిపట్ల ఉన్నత పాఠశాల సందర్శించారు

జీవిత లక్ష్యాలు గుర్తించాలి

చాపాడు, న్యూస్టుడే : జీవిత లక్ష్యాలు గుర్తించినప్పుడే గమ్యం చేరుకోవడం సులభమవుతుందని ప్రధానోపాధ్యాయుడు నరహరిశర్మ అన్నారు. గురువారం లక్ష్మీపేట జిడ్పీ ఉన్నత పాఠశాలలో 'నిర్మాణ్ ఆర్గనైజేషన్' స్వచ్ఛంద సంస్థ ఆరంభం వసిన సహకారంతో జీవన నైపుణ్యాలు, కెరీర్ గైడ్లను పేదోతరగతి విద్యార్థులకు అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా హెచ్ఎం మాట్లాడుతూ విద్యార్థులు చేరాల్సిన గమ్యాలు, విదిన మాధ్యమ తెలుసుకుని వారికేమైన రీతిలో పయనిస్తే కలిగించే ఉపకార వేరనాలు, ఉదిన విద్యా అవకాశాలు, నోటి ఉన్నత స్థాయికి చేరుకుంటారని వివరించారు. నిర్మాణ్ ఆర్గనైజేషన్ ప్రతినిధులు సర్పంచర్లడి, సురేష్ మాట్లాడుతూ అవగాహన కలిగించారు. కార్గనైజేషన్ ప్రతినిధులు, రాముడు, సంధ్యారాణి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

పేదోతరగతి విద్యార్థులతో సంస్థ ప్రతినిధులు, ఉపాధ్యాయులు

ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు

కర్నూలు (పత్మిణి), డిసెంబరు 21: విద్యార్థులు నిర్ణయించిన ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది. విద్యార్థులకు ఈ విషయం తెలియజేయడానికి ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది. విద్యార్థులు నిర్ణయించిన ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది. విద్యార్థులు నిర్ణయించిన ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది.

ప్రతిపాదనల విభాగం ప్రధానోపాధ్యాయులు ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది.

జీవన నైపుణ్యాలు, కెరీర్ గైడ్లపై అవగాహన సదస్సు

అక్షిపేట (చాపాడు): మండలంలోని లక్ష్మీపేటలోని జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాలలో గురువారం పదో తరగతి విద్యార్థులకు నిర్మాణ్ ఆర్గనైజేషన్ ఆన్ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో జీవన నైపుణ్యాలు, కెరీర్ గైడ్లపై అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా ప్రధానోపాధ్యాయుడు నరహరిశర్మ మాట్లాడుతూ పదో తరగతి తర్వాత విద్యార్థులు జీవిత లక్ష్యాలు గుర్తించే గమ్యం చేరటం సులభమవుతుందన్నారు. ఇలాంటి సదస్సులు ద్వారా విద్యార్థులలో వారు జీవితంలో సాధించాల్సిన ఉద్దేశాలు తెలుసుకోవచ్చన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో అవగాహన సదస్సుకు హాజరైన విద్యార్థులు, కేరాల్స్ గమ్యాలు, విదిన మాధ్యమ తెలుసుకోవచ్చన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది. విద్యార్థులు నిర్ణయించిన ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది. విద్యార్థులు నిర్ణయించిన ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది.

అవగాహన సదస్సుకు హాజరైన విద్యార్థులు

జీవిత లక్ష్యాలు గుర్తించాలి

చాపాడు, న్యూస్టుడే : జీవిత లక్ష్యాలు గుర్తించినప్పుడే గమ్యం చేరుకోవడం సులభమవుతుందని ప్రధానోపాధ్యాయుడు నరహరిశర్మ అన్నారు. గురువారం లక్ష్మీపేట జిడ్పీ ఉన్నత పాఠశాలలో 'నిర్మాణ్ ఆర్గనైజేషన్' స్వచ్ఛంద సంస్థ ఆరంభం వసిన సహకారంతో జీవన నైపుణ్యాలు, కెరీర్ గైడ్లను పేదోతరగతి విద్యార్థులకు అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా హెచ్ఎం మాట్లాడుతూ విద్యార్థులు చేరాల్సిన గమ్యాలు, విదిన మాధ్యమ తెలుసుకుని వారికేమైన రీతిలో పయనిస్తే కలిగించే ఉపకార వేరనాలు, ఉదిన విద్యా అవకాశాలు, నోటి ఉన్నత స్థాయికి చేరుకుంటారని వివరించారు. నిర్మాణ్ ఆర్గనైజేషన్ ప్రతినిధులు సర్పంచర్లడి, సురేష్ మాట్లాడుతూ అవగాహన కలిగించారు. కార్గనైజేషన్ ప్రతినిధులు, రాముడు, సంధ్యారాణి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

పేదోతరగతి విద్యార్థులతో సంస్థ ప్రతినిధులు, ఉపాధ్యాయులు

జీవన నైపుణ్యాలు, కెరీర్ గైడ్లపై అవగాహన సదస్సు

అక్షిపేట (చాపాడు): మండలంలోని లక్ష్మీపేటలోని జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాలలో గురువారం పదో తరగతి విద్యార్థులకు నిర్మాణ్ ఆర్గనైజేషన్ ఆన్ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో జీవన నైపుణ్యాలు, కెరీర్ గైడ్లపై అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా ప్రధానోపాధ్యాయుడు నరహరిశర్మ మాట్లాడుతూ పదో తరగతి తర్వాత విద్యార్థులు జీవిత లక్ష్యాలు గుర్తించే గమ్యం చేరటం సులభమవుతుందన్నారు. ఇలాంటి సదస్సులు ద్వారా విద్యార్థులలో వారు జీవితంలో సాధించాల్సిన ఉద్దేశాలు తెలుసుకోవచ్చన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో అవగాహన సదస్సుకు హాజరైన విద్యార్థులు, కేరాల్స్ గమ్యాలు, విదిన మాధ్యమ తెలుసుకోవచ్చన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది. విద్యార్థులు నిర్ణయించిన ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది. విద్యార్థులు నిర్ణయించిన ప్రణాళికాబద్ధంగా చదివితే ఉజ్వల భవిష్యత్తు అందుతుంది.

అవగాహన సదస్సుకు హాజరైన విద్యార్థులు

బలాబలాలు తెలుసుకోవాలి

విజయనగరం రూరల్: విద్యార్థులు తమ బలాబలాలు తెలుసుకుని భవిష్యత్లో ఉన్నత శిఖరాలు అధిరోపించాలని డి.ఈ.డి. నాగమణి తెలిపారు. మున్సిపాలిటీ పరిధిలోని భద్రాచలం ఉన్నత పాఠశాలలో రాష్ట్ర పాఠశాల విద్యా విభాగం, సమగ్ర శిక్షణాభియాన్ భాగస్వామ్యంతో నిర్మాణ్ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో బుధవారం జీవన నైపుణ్యాలు, కెరీర్ గైడ్లపై అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా ఆమె మాట్లాడుతూ, శిక్షణను ప్రతి ఒక్కరూ సాధ్యమయ్యాగం చేసుకోవాలని సూచించారు. నిర్మాణ్ సంస్థ సీఈఓ. పట్టాభి మాట్లాడుతూ, కార్యక్రమంలో భాగంగా జిల్లాలో 340 పాఠశాలల్లో 9, 10 తరగతులు చదువుతున్న 47,057 మంది విద్యార్థులకు శిక్షణ అందిస్తున్నట్లు తెలిపారు. అనంతరం జీవన నైపుణ్యాలు,

పుస్తకాన్ని అందిస్తున్న డి.ఈ.డి. నాగమణి, నిర్మాణ్ సంస్థ ప్రతినిధులు

కెరీర్ గైడ్లపై ముద్రించిన పుస్తకాన్ని డి.ఈ.డి. తదితరులు అందిస్తున్నారు. కార్యక్రమంలో డి.ప్రొఫెసర్ సినియర్ కోఆర్డినేటర్ ఉపాధ్యక్షులు, కో ఆర్డినేటర్ రాధికారాణి, జయకృష్ణ, సాయికృష్ణ, పాఠశాల హెచ్.ఎం. నాగమణి, రోటరీ క్లబ్ సభ్యులు, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

జీవ నైపుణ్యాలపై అవగాహన సదస్సు

జీవన నైపుణ్యాలపై శిక్షణ ఇస్తున్న వెంకటరమణ

గణపతి నగరం రూరల్: మండల కేంద్రంలోని ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాలలో పదో తరగతి విద్యార్థులకు నిర్మాణ్ ఆర్గనైజేషన్ ఆధ్వర్యంలో జీవన నైపుణ్యాలపై బుధవారం అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో నిర్మాణ్ ఆర్గనైజేషన్ తరఫున వెంకటరమణ పరస్వర నంబండ్ల, సంభాషణ నైపుణ్యాలు, నవీనుభూతి, ఉద్వేగ నియంత్రణ, ఒత్తిడి నియంత్రణ, స్వీయ అవగాహన, లక్ష్యం నిర్మాణం, తదితర అంశాలపై తర్పించు ఇచ్చారు. రానున్న పరీక్షల్లో అత్యధిక కౌతం మార్కులు సాధించేందుకు సులభతరమైన పద్ధతులపై అవగాహన కల్పించారు. కార్యక్రమంలో వై. ప్రసాద్, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

నాక్వి Thu, 24 January 2019 <https://epaper.sakshi.com/c/36063567>

నాక్వి Fri, 28 December 2018 <https://epaper.sakshi.com/c/35245597>

వెలగపలస పాఠశాలలో మాట్లాడుతున్న జయరాజు

విద్యార్థుల్లో నైపుణ్యం అవసరం
 వెలగపలస(తెద్య), స్వానెట్టుడె: విద్యార్థులకు నైపుణ్యంతో కూడిన విద్యను అందించేందుకు, జీవన ప్రమాణాలపై అవగాహన కల్పించేందుకు ప్రభుత్వం కృషి చేస్తుందని సర్వశిక్ష అభియాన్ శిక్షణా సంస్థ సభ్యుడు బి.జయరాజ్ అన్నారు. జీవన నైపుణ్యం కెరీర్ గైడ్లపై పాఠశాలలో విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇస్తున్నారు. మంగళవారం మండలంలోని వెలగపలస జిడ్చి ఉన్నత పాఠశాలలో తొమ్మిది, పదోతరగతి చదువుతున్న విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇచ్చారు. కంప్యూటర్లో పాటు వివిధ రకాల సాంకేతిక విద్యపై అవగాహన కల్పించాలని ఉపాధ్యాయులను కోరారు. ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఆర్. సత్యనారాయణ, ఉపాధ్యాయులు పాల్గొన్నారు.

సమస్యలను సమర్థంగా ఎదుర్కోండి

గజపతి నగరం, ఫిబ్రవరి 15: విద్యార్థులకు ఉన్న సమస్యలను తొలగించేందుకు వారికి ప్రత్యేకంగా అవగాహన సదస్సులు నిర్వహించనున్నట్లు ఆర్ఎంఎస్సీపీ నిర్ణయం ఆర్డర్ నైజాం ఆర్డీసీ సాయికృష్ణ అన్నారు. శుక్రవారం సానిక ప్రభుత్వ బాలికల హైస్కూలులో 9వ తరగతి విద్యార్థులకు పలు అంశాలను వివరించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన సమస్యలపరిష్కారం, ఉద్వేగాల నియంత్రణ, సరైన నిర్ణయం, ఒత్తిడి నియంత్రణ, కమ్యూనికేషన్ స్కిల్స్ తదితర అంశాలపై అవగాహన కల్పించారు. అలాగే పదోవ తరగతి ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థులకు ఉన్నత చదువుల, ఉద్యోగ అవకాశాలను వివరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో

మాట్లాడుతున్న సాయికృష్ణ

ట్రైనింగ్ జి.వి. రమణ, లక్ష్మణరావు ప్రధానోపాధ్యాయుడు సత్యనారాయణమూర్తి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఈనాడు విజయనగరం

జీవన నైపుణ్యాలపై అవగాహన అవసరం

రామతీర్థం(నెల్లిమర్ల), స్వానెట్టుడె: ప్రతి విద్యార్థికి జీవన నైపుణ్యాలపై ప్రత్యేక అవగాహన అవసరమని రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ శిక్షకులు హరికుమారి, యశోద అన్నారు. రామతీర్థం ఉన్నత పాఠశాలలో సోమవారం విజయనగరానికి చెందిన నిర్మాత ఆర్డెస్వర్ సోజన్లతో విద్యార్థులకు జీవన నైపుణ్యాలపై, కెరీర్ గైడ్లపై అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా వారు మాట్లాడుతూ జీవిత లక్ష్యాలను నెరవేర్చడానికి నైపుణ్యాలపై శిక్షణ ఎంతగానో దోహదపడుతుందన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రధానోపాధ్యాయుడు కొల్లి తదితరులు, ఉపాధ్యాయులు పాల్గొన్నారు.

విద్యార్థులకు నైపుణ్యాలపై అవగాహన కల్పిస్తున్న శిక్షకులు హరికుమారి, యశోద

వ్యక్తిగత నైపుణ్యం పెంపొందించుకొవాలి

ప్రిన్సిపాల్ జ్యోతిలక్ష్మి

కత్తిపూడి, జనవరి 27, ప్రభాతవార్త:

విద్యార్థులు వదుపుతో పాటు వారిలో దాగిఉన్న వ్యక్తిగత నైపుణ్యాలను పెంపొందించుకొవాలి, అప్పుడే జీవితంలో ఉన్నత శిఖరాలు అదిరోహించు కోవచ్చున్నారు. మండల కేంద్రమైన

శంఖవరంలోగల అదర్శపాఠశాల, కెజిబిబి తోపాటు పలు ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో ఆదివారం తొమ్మిది, పదోతరగతి విద్యార్థులకు ఆన్లైన్ ఆధారంలో సెంటర్ ఫర్ ఇన్స్ట్రక్షన్స్ ఇన్ వల్టేజ్ సిస్టమ్(క్యాంపస్) ఆధారంలో ఈ శిక్షణా తరగతులు నిర్వహించడం జరుగుతుంది. ఈ సందర్భంగా ప్రిన్సిపాల్ జ్యోతిలక్ష్మి మాట్లాడుతూ విద్యార్థులు తాము ఏర్పాటుచేసుకొన్న లక్ష్యాల నెరవేరాలంటే విద్యార్థులతోపాటు వ్యక్తిగత నైపుణ్యం నేటి నమాజంలో ఎంతో అవసరమని, నమాజంలో ప్రజల సహకారం అనుగుణంగా వ్యక్తి తన నడవడిక మార్చుకోవాలని అప్పుడే అనుకున్న లక్ష్యాల నెరవేరతాయాస్తూ, నిర్వహకులు మాట్లాడుతు గత రెండురోజులుగా మండలంలోని కత్తిపూడి, నెల్లిపూడి తోపాటు పలు ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో శిక్షణ ఇవ్వడం జరుగుతుందని, ఈ శిక్షణ విద్యార్థులకు ఎంతగానో దోహదపడుతుందన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో కెజిబిబి ప్రత్యేకాధికారి లలితాకుమారి, కె రవికుమార్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

Career counselling to Class 9 pupils on Feb 1

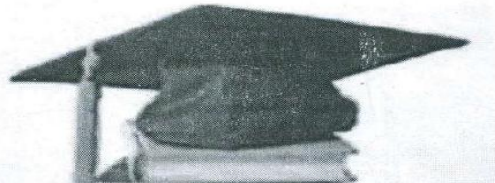
EXPRESS NEWS SERVICE @ Rajamahendravaram

UNDER the Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan—a centrally sponsored scheme, the State government has been conducting the 'life skill and career guidance' programme for students of Classes 9 and 10.

The programme, which is conducted for a day for students of Class 10 and two days for those of Class 9, will be organised in East Godavari on February 1, N Upender Reddy, advisor to Centre for Innovations in Public System (CIPS), Hyderabad, said here on Wednesday, adding that the AP School Education Commissioner K Sandhya Rani was very keen on implementation of the

programme in all government schools, including KGBV and Adarsh schools.

The programme to be organised on February 1 will be restricted to Class 9 students keeping in view the upcoming board exams, he said. "Around 60 coordinators have been engaged in each district for well execution of the programme." CIPS and COIGN Consultants Private Limited are implementing partners in Visakhapatnam, Srikakulam and East Godavari districts.

Parents counselled on reducing exam stress

SPECIAL CORRESPONDENT
VISAKHAPATNAM

Taking a step forward to help government school students develop life skills, the Andhra Pradesh School Education Department under Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan (RMSA) had introduced 'Life Skills Cum Career Guidance' programme'.

As part of that innovative approach, the State government has roped in three knowledge partners to implement the programme across all government schools in Andhra Pradesh and one such programme was held at ZP High School, Chandrapalem, here on Wednesday.

As part of the programme, a parent counselling programme was organised by COIGN Consultants Pvt. Ltd and CIPS (Centre for Innovation in Public Systems).

About 300 parents participated and were counselled on relieving exam stress in children, good food habits and how to inculcate life skills.

Life Skills Guidance given

PNS ■ VISAKHAPATNAM

As part of the various initiatives to develop skills in Government school students with broader approach, the Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan (RMSA) department of school education has taken a new initiative to develop life skills in children from high school stage and in this process are implementing a program on 'Life Skills and Career Guidance' for 9th and 10th class students across all government schools in Andhra Pradesh. As part of this program 'Parents Counselling' was organized by CIPS and COIGN Consultants Pvt. Ltd., here on Wednesday at ZPHS Chandrapalem. About 300 parents (mainly mothers) participated and were counselled about relieving exam stress on children, good food habits during exams and making children practically use life skills in their daily life. Rama Lakshmi, IFS (Retd), Advisor, CIPS speaking at the school said a total of seven hours of training will be provided to the students. She said, "Students will appear for a written test, called psychometric test that is designed to check personality, mental ability, opinions and career suitable for some one. Then, the knowledge partners will develop a module and provide one to one counselling to the students." Based on their answers, three to four career options will be provided and they can decide on a suitable career choice for themselves.

Counselling conducted for parents on career guidance for wards

EXPRESS NEWS SERVICE
@visakhapatnam

ANDHRA Pradesh School Education Department under Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan (RMSA) has introduced 'Life skills-cum-career guidance' programme. The State government has roped in three knowledge partners to implement the programme at all government schools across Andhra Pradesh.

As part of it, parents counselling was organised by COIGN Consultants Pvt. Ltd and CIPS (Centre for Innovation in Public Systems) here on Wednesday at ZPHS Chandrapalem.

About 300 parents participated and were counselled about relieving exam stress on children, good food habits during exams and making children practically use life skills in their daily life.

Speaking at the programme, Rama Lakshmi, advisor, CIPS, said seven hours of training

will be provided to students. She said, "Students will appear for a written test, called psychometric test that is designed to check personality, mental ability, opinions and career suitable for some one. Then, the knowledge partners will develop a module and provide one-on-one counselling to students."

Based on the output of the analysis, three to four career options will be provided and they can decide on a suitable career choice for themselves.

"Earlier, students used to think only about medicine or engineering as a career option. However, after being aware of the career opportunities, many of them have already decided to get into defense, IAS, space research and many more," she added.

P Sri Vidya, Project Research Associate, CIPS, Sanga Sindhoo Yadav, Project Research Associate, CIPS, K Naga Jyothi, Project Assistant, CIPS and K Seshu, project director from COIGN, were present.

10. Key highlights and challenges

- The project has followed a robust approach of selecting the right partners and engaging leveraging their strengths accordingly.
- As some of the schools are in very interior places especially in tribal belts, the trainers had to travel in small boats to get access to those schools and deliver sessions. The trainers and the organizations are so committed that they reached every school.
- About 400+ people have contributed full time in the project during the project period. This has also provided a good employment at district level for the project period.
- All the Government schools, with 9th and 10th grade strength more than 50, have been covered as a part of the project.
- Each student would be provided with a Book with details on Life skills and Career Guidance. The initial version was about 120+ pages, however, it has been restricted to 32 pages due to budget constraints.
- Each student is given access to a Career Portal (www.apcareerportal.in), for students to explore various careers, scholarships etc., even after the program.
- Each student is provided access to Nirmaan Vidya HelpLine toll free number 18004252428 to provide further support on various career opportunities, scholarships, hostels, exams etc.,

11. conclusion

The project is a very high impact project and is extremely beneficial for the students of the Government schools. This is evident from the feedback from various stake holders - Students, Teachers, District officers and the partners. The impact of the project can be further enhanced if the program starts earlier in the academic year and also to have multiple sessions. Further, the impact can be multiplied if the students are provided with good reading material in the form of a book. The project is highly recommended to continue for the years to come and also can be replicated in other states in building a glorious India.